

Ποια Ένωση θέλουμε; Οι θέσεις των Βασίλη Φαϊτά, Γιώργου Μαρμαρίδη και Φανής Σωτηριάδου ενόψει των αρχαιρεσιών στην Ένωση Διοικητικών Δικαστών

Κάθε καλοπροαίρετος συνάδελφος μπορεί να διαπιστώσει ότι την τρέχουσα περίοδο υλοποιούνται στη διοικητική δικαιοσύνη σχεδιασμοί, οι οποίοι την θέτουν στην υπηρεσία της «οικονομικής ανάπτυξης», ενώ παράλληλα την καθιστούν ολοένα πιο απρόσιτη για τους πολλούς. Επισημαίνουμε, ενδεικτικά, ότι: α) προωθούνται εξωδικαστικές μορφές επίλυσης διοικητικών διαφορών, με χαρακτηριστικό την προτεραιοποίηση των υποθέσεων των «επενδυτών», β) επίκεινται αλλαγές στην οργανωτική δομή των δικαστηρίων (δικαστικό μάνατζμεντ, ειδικά επενδυτικά τμήματα, λογική κατάρτισης πλάνων, θεσμοθέτηση στοιχείων ανταγωνισμού μεταξύ των δικαστηρίων κ.λπ.) στη λογική κόστους – οφέλους, γ) έχουν ήδη ψηφιστεί διατάξεις που μεταβάλλουν τον τρόπο αξιολόγησης των δικαστών, με την έμφαση να δίνεται στην ποσοτική τους απόδοση, στην πορεία της «επιμόρφωσής τους», στην απόκτηση «δεξιοτήτων» (π.χ. «ψηφιακές δεξιότητες») και στη διοικητική τους ικανότητα, δ) αντίστοιχες αλλαγές έχουν νομοθετηθεί και ως προς τον τρόπο εξέλιξης των δικαστών, ε) το Υπουργείο Δικαιοσύνης εκκινεί διαδικασία συρρίκνωσης των διοικητικών δικαστηρίων και μετατροπής ορισμένων εξ αυτών σε δικαστήρια τηλεματικής και στ) διαφαίνεται η προοπτική εισαγωγής της Τεχνητής Νοημοσύνης στη Δικαιοσύνη, προς το σκοπό αυτοματοποιημένης δικαστικής κρίσης.

Οι εν λόγω σχεδιασμοί, επεξεργασμένοι από καιρό και αποτυπωμένοι σε σημαντικά κείμενα, όπως η Έκθεση της Επιτροπής Πισσαρίδη και το Ελληνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, επιχειρείται να υλοποιηθούν σε συνθήκες συνεχιζόμενης υποχρηματοδότησης της Δικαιοσύνης και σε συνέχεια σειράς μέτρων που όλες οι κυβερνήσεις έλαβαν τα τελευταία χρόνια (ιδίως μετά τον ν. 3900/2010) τα οποία κινήθηκαν στην κατεύθυνση της αύξησης του κόστους της διοικητικής δίκης και της θέσπισης δικονομικών βαρών και άλλων εμποδίων πρόσβασης στα διοικητικά δικαστήρια.

Στις συνθήκες αυτές, η Ένωση Διοικητικών Δικαστών, λαβωμένη εδώ και δύο χρόνια από μια ηγεσία που απουσίαζε από όλες τις κρίσιμες εξελίξεις, καλείται να βρει ξανά το βηματισμό της. Και πρέπει να τον βρει άμεσα, καθόσον το μόνο βέβαιο είναι ότι, με όποια κυβέρνηση, θα ενταθεί η προσπάθεια υλοποίησης των σχεδιασμών που προαναφέρθηκαν.

Κατά την άποψή μας:

1) Η Ένωση Διοικητικών Δικαστών θα πρέπει κατά τη διαμόρφωση των θέσεων της να έχει ως πυξίδα τη διεύρυνση του δικαιώματος δικαστικής προστασίας. Το βασικό κριτήριο για το πώς θα στέκεται μπροστά σε κάθε σχέδιο, πρέπει να είναι το αν το τελευταίο υπηρετεί ή δυσχεραίνει την πρόσβαση των πολιτών στα διοικητικά δικαστήρια. Ως διοικητικοί δικαστές δεν αναβαθμιζόμαστε (αντιθέτως απαξιωνόμαστε) όσο επεκτείνεται ένα θεσμικό πλαίσιο που καθιστά, κατ' ουσία, την πρόσβαση στα δικαστήρια εφικτή μόνο στους οικονομικά ισχυρούς. Θα πρέπει να προβληματίσει έντονα τους συναδέλφους η τάση μείωσης της εισροής υποθέσεων στα δικαστήριά μας, φαινόμενο καθόλου συγκυριακό, αλλά αποτέλεσμα των κάθε λογής δικονομικών εμποδίων των τελευταίων ετών, της πιλοτικής δίκης που αποθαρρύνει από την άσκηση ενδίκων βοηθημάτων και της διαχρονικής υποχρηματοδότησης της Δικαιοσύνης. Η επεξεργασμένη και στη βάση αρχών μεταβολή του κριτηρίου της κατά τόπο αρμοδιότητας προς διευκόλυνση των πολιτών ειδικά της επαρχίας, η επέκταση της εξουσίας του δικαστηρίου στις φορολογικές διαφορές, η μείωση των παραβόλων, η κατάργηση της υποχρέωσης καταβολής του 20% του οφειλόμενου κυρίου φόρου ως προϋπόθεση παραδεκτού της έφεσης, η μείωση του ορίου του εκκλητού, η κατάργηση της ενδικοφανούς διαδικασίας στις φορολογικές διαφορές, η απλοποίηση της διαδικασίας διακοπής και επανάληψης της δίκης, η κατάργηση θεσμών που προσφέρουν μόνο άσκοπο φόρτο, όπως π.χ. ο θεσμός του εισηγητή δικαστή στις διοικητικές διαφορές ουσίας ή ο αντίστοιχος της ενδοδικαστικής επίλυσης των διαφορών από αγωγές για απαιτήσεις από δημόσιες συμβάσεις, η δημιουργία -επιτέλους- ενός σώματος πραγματογνωμόνων με επιστημονικό προσωπικό που θα λύσει μια κι έξω τα γνωστά προβλήματα, σε περίπτωση που είναι αναγκαία για την επίλυση μιας διαφοράς η διάγνωση ζητημάτων για τα οποία απαιτούνται ειδικές γνώσεις

επιστήμης ή τέχνης και η ισχυροποίηση της νομικής βοήθειας είναι λίγες μόνο από τις προτάσεις που μπορεί και πρέπει η Ένωση να καταστρώσει άμεσα.

2) Η Ένωση θα πρέπει να αξιώνει αποφασιστικά (και σε κάθε περίπτωση, με την πίεση που θεσμικά μπορεί να ασκεί, πρέπει να «επιβάλλει») τη συμμετοχή της σε νομοπαρασκευαστικές ή άλλες συναφείς επιτροπές και ομάδες εργασίας που καλούνται να επεξεργαστούν αλλαγές στη διοικητική δικονομία και στην οργανωτική δομή των δικαστηρίων. Την επόμενη διετία τούτο καθίσταται ιδιαίτερα κρίσιμο, καθόσον θα ξεδιπλωθεί η υλοποίηση σχεδίου γενικευμένης συρρίκνωσης των διοικητικών δικαστηρίων. Αντίστοιχα, πρέπει να πιέζει, ώστε να καλείται στο πλαίσιο της ακρόασης φορέων στην αρμόδια επιτροπή της Βουλής κατά τη συζήτηση κάθε νομοσχεδίου που αφορά την ύλη των διοικητικών δικαστηρίων (π.χ. σε κάθε νομοσχέδιο που επιφέρει σημαντικές αλλαγές στο φορολογικό δίκαιο, το δίκαιο της κοινωνικής ασφάλισης, το δίκαιο αλλοδαπών και προσφύγων, το δίκαιο των δημοσίων συμβάσεων κ.λπ.).

3) Η Ένωση θα πρέπει να τοποθετείται δημόσια για τις αιτίες των προβλημάτων που κάθε φορά εμφανίζονται στην απονομή της Δικαιοσύνης και να προτείνει λύσεις στη βάση επιστημονικής επεξεργασίας των σχέσεων αιτίου – αιτιατού. Και αν μεν μας αναλογεί μερίδιο ευθύνης οφείλουμε πρώτοι να το αναγνωρίζουμε και να προτείνουμε αλλαγές. Όπου όμως η κριτική είναι άδικη πρέπει να παρεμβαίνουμε και να απαντάμε αναλόγως. Χαρακτηριστική περίπτωση άδικης κριτικής σε βάρος των διοικητικών δικαστών παρατηρήθηκε την διετία που πέρασε σε σχέση με το ζήτημα της καθυστέρησης της απονομής της διοικητικής δικαιοσύνης. Με αιχμή του δόρατος συγκροτήματα του Τύπου και ηγεσίες μεγάλων δικηγορικών συλλόγων, αποδόθηκαν στους διοικητικούς δικαστές ευθύνες για προβλήματα και παθογένειες που συνδέονται με νομοτελειακές αντιφάσεις του συστήματος που ζούμε, με την απροθυμία των κυβερνήσεων να χρηματοδοτήσουν επαρκώς τη Δικαιοσύνη, με την κακή νομοθέτηση, αλλά και με την υποστελέχωση και άλλα εγγενή προβλήματα της ελληνικής δημόσιας διοίκησης. Μπροστά σε αυτή την άδικη κριτική η ηγεσία της Ένωσης άφησε τους συναδέλφους εκτεθειμένους. Όχι μόνο δεν άρθρωσε επιστημονικό λόγο ανάδειξης των αιτιών της καθυστέρησης, αλλά ο ίδιος ο πρόεδρος, τις λίγες

φορές που εμφανίστηκε δημόσια, στάθηκε απολογητικά, ψελλίζοντας ότι πάντως τελευταία μειώθηκε η εκκρεμότητα των δικαστηρίων.

4) Η Ένωση οφείλει να υπερασπίζεται όλα τα σύγχρονα μισθολογικά, εργασιακά και ασφαλιστικά δικαιώματα των μελών της, κατά τρόπο που να μην θα λαμβάνει υπόψη την ιδιαιτερότητα του δικαστικού λειτουργήματος, πλην όμως δεν θα έρχεται σε αντιπαράθεση (αντιθέτως θα συμβαδίζει) με τις αντίστοιχες διεκδικήσεις του κόσμου της εργασίας και της επιστήμης και, ιδίως, των εργαζόμενων στη Δικαιοσύνη. Στις σημερινές συνθήκες πληθωρισμού και ενεργειακής κρίσης πρέπει, από κοινού με άλλες Ενώσεις και ιδίως με την ΕΔΕ, να διεκδικήσει επαναξιολόγηση του συνταγματικού μισθολογίου των δικαστικών λειτουργών, 15 περίπου χρόνια μετά την ψήφιση του προηγούμενου, το οποίο τα χρόνια αυτά υπέστη μειώσεις. Ειδικότερα, πρέπει να δώσει μάχη για αύξηση τόσο στο βασικό μισθό, όσο και στην πάγια αποζημίωση και στο λεγόμενο επίδομα βιβλιοθήκης, αντίστοιχη με την αύξηση του κόστους ζωής, κατόπιν συνεκτίμησης και του ισχύοντος φορολογικού πλαισίου. Ως εκ τούτων, κρίνεται μη συμβατή με τη βούληση και τα συμφέροντα του Σώματος τόσο η διαδικασία που ακολουθήθηκε από τους προέδρους των Ενώσεων κατά την πρόσφατη υποβολή προς τον Πρωθυπουργό μισθολογικού αιτήματος (το οποίο διαμορφώθηκε χωρίς επαρκή προετοιμασία και χωρίς τη συμμετοχή ούτε καν των μελών των ΔΣ, τουλάχιστον όσον αφορά τις δύο μεγάλες δικαστικές ενώσεις), όσο και το υποτιμημένο περιεχόμενό του (το οποίο περιορίστηκε σε μια ελάχιστη αύξηση μόνο στο επίδομα βιβλιοθήκης). Παράλληλα κρίσιμο ζήτημα είναι η διεκδίκηση της επαναφοράς του 13^{ου} και 14^{ου} μισθού. Θεωρούμε ότι μετά την πρόσφατη απόφαση της ΓΣ της ΕΔΕ, που υποχρέωσε την ηγεσία της οικείας Ένωσης και ανάγκασε εκ των πραγμάτων αυτήν της δικής μας σε αναδίπλωση, το επόμενο ΔΣ θα πρέπει να δώσει όλες του τις δυνάμεις για μια διαπραγμάτευση, μαζί με την ΕΔΕ, απέναντι σε όποια κυβέρνηση θα έχει εκλεγεί, ώστε να έχει θετική έκβαση η μάχη για ένα δίκαιο αίτημα. Συναφώς, η Ένωση οφείλει να διεκδικεί σταθερά τη βελτίωση των συντάξεων των δικαστικών λειτουργών. Το συνταξιοδοτικό ζήτημα εγκαταλείφθηκε τελείως τη διετία που πέρασε. Είναι η πρώτη φορά που σε ολόκληρη θητεία διοικητικού συμβουλίου δεν είδαμε ούτε μία ενέργεια για το θέμα των συντάξεων, ούτε μια αναφορά, έστω, σε κάποια παρέμβαση του προέδρου. Επιπρόσθετα, η

Ένωση (όπως κάθε συνδικαλιστικό σωματείο που σέβεται τα μέλη του) θα πρέπει όσον αφορά την ιατροφαρμακευτική περίθαλψη των μελών της, να παρεμβαίνει διαρκώς, επιδιώκοντας τη βελτίωση του δημόσιου συστήματος υγείας, ώστε τα μέλη της (όπως και όλος ο λαός) να απολαμβάνουν εκείνες τις ιατρικές υπηρεσίες που αντιστοιχούν στα τεχνολογικά επιτεύγματα και στην μεγάλη πρόοδο της επιστήμης σήμερα.

5) Είναι ανάγκη να αποκατασταθεί η τρωθείσα δημοκρατία εντός της Ένωσης. Μια Ένωση που έως το 2019 ενεργούσε φανερά και ήταν ανοιχτή σε κάθε συνάδελφο, κατέληξε να δρα εν κρυπτώ, καθ' όλη την διετία που πέρασε, χωρίς ενημέρωση ορισμένων εκ των μελών του ΔΣ ακόμη και για ιδιαίτερος σημαντικά ζητήματα του Σώματος. Χαρακτηριστικό παράδειγμα, η συνάντηση του προέδρου και της γενικής γραμματέως με τον Υπουργό Δικαιοσύνης λίγο πριν την ψήφιση του ν. 4871/2021 (που αφορούσε σε αλλαγές στην ΕΣΔΙ, όπως η νομοθετική πρόταση για βαθμολόγηση των υποχρεωτικών επιμορφωτικών σεμιναρίων και η αναγραφή του βαθμού στον υπηρεσιακό μας φάκελο), η οποία έλαβε χώρα εν αγνοία μελών του ΔΣ, χωρίς ούτε εκ των υστέρων να καταστεί γνωστό το περιεχόμενό της. Σημειωτέον, στην συγκεκριμένη νομοθετική πρωτοβουλία ήταν αντίθετος σύσσωμος ο κλάδος, ο οποίος με την πάλη του τελικά την ανέτρεψε. Άλλο χαρακτηριστικό παράδειγμα, είναι όσα προαναφέρθηκαν για την συνάντηση των προέδρων των Ενώσεων με τον Πρωθυπουργό και την απώλεια της ευκαιρίας διεκδίκησης βελτίωσης των αποδοχών μας.

6) Συναφώς έχουμε την πεποίθηση ότι η ενίσχυση της δημοκρατίας στην Ένωση είναι συνυφασμένη με την ενίσχυση των συλλογικών διαδικασιών λήψης αποφάσεων, οι οποίες την τελευταία διετία σκοπίμως αδρανοποιήθηκαν. Η δημοκρατία μέσα στην Ένωση αλλά και η προάσπιση των συμφερόντων των μελών της επιβάλλουν τα μεγάλα ζητήματα του κλάδου μας να τίθενται στην συλλογική κρίση του σώματος και όχι να διευθετούνται άνωθεν, από την οποιαδήποτε εκλεγμένη πλειοψηφία στο Δ.Σ., η οποία στο όνομα μιας νομιμοποίησης διαρκείας, καθορίζει κατά την δίκη της αντίληψη, για το σύνολο των συναδέλφων, τη μοίρα μισθολογικών, υπηρεσιακών και άλλων, μείζονος σημασίας, ζητημάτων. Θυμίζουμε ότι στις αρχές του 2021 και ενώ η πλειοψηφία του Σώματος εναντιωνόταν στην επιχειρούμενη εισαγωγή του Κώδικα Δεοντολογίας, η πλειοψηφία του ΔΣ, η οποία υπεραμυνόταν τον

εν λόγω Κώδικα , αρνήθηκε τη σύγκληση ΓΣ, φοβούμενη τις συλλογικές δημοκρατικές διαδικασίες. Ως εκ τούτου, υποχρεώθηκαν οι συνάδελφοι να συγκεντρώσουν υπογραφές μέσα από σχετική προβλεπόμενη διαδικασία του καταστατικού και να συγκληθεί τελικά με τον τρόπο αυτό η ΓΣ. Έτσι, καταδείχθηκε η αναντιστοιχία της θέσης του Σώματος με εκείνη της πλειοψηφίας του ΔΣ και, μέσα από τη συλλογική μας παρέμβαση, επιτεύχθηκε η απόσυρση (για τους δικαστές των διοικητικών δικαστηρίων) του εν λόγω Κώδικα. Η αξία των συλλογικών διαδικασιών αναδείχθηκε περαιτέρω και κατά τη ΓΣ για τον ΚΟΔΚΔΛ, όπου ο πρόεδρος, μπροστά στην πίεση των συναδέλφων, υποχρεώθηκε σε αναδίπλωση και υποχώρησε από τις αρχικές του θέσεις (π.χ. υπέρ του εξαμήνου), με τον τρόπο δε αυτό η Ένωση διεκδίκησε και πέτυχε τη βελτίωση ορισμένων διατάξεων. Άλλο πρόσφατο μάλιστα παράδειγμα είναι η ΓΣ για τον λεγόμενο «δικαστικό Καλλικράτη», που αφορούσε, μεταξύ άλλων, στη συρρίκνωση των διοικητικών δικαστηρίων.

7) Η Ένωση πρέπει να πιέζει για την επαρκή χρηματοδότηση της Δικαιοσύνης, για την επάνδρωση των δικαστηρίων και την κάλυψη των κενών σε δικαστές και, ιδίως, σε δικαστικούς υπαλλήλους, για την εξασφάλιση όλων των αναγκαίων υποδομών και για την επίλυση του κτηριακού προβλήματος πολλών δικαστηρίων ή άλλων επιμέρους προβλημάτων (κλιματισμός, καθαριότητα, πρόσβαση σε ΑΜΕΑ κ.λπ.). Σε συνθήκες πανδημίας που ακόμη βιώνουμε, πρέπει να αξιώνει τη λήψη μέτρων για τη διασφάλιση της υγείας όλων όσων εργάζονται και εισέρχονται στα δικαστήρια.

8) Η Ένωση, έχοντας συνδικαλιστικό και επιστημονικό χαρακτήρα ταυτόχρονα (εμείς δεν βλέπουμε αποσπασμένο τον ένα ρόλο από τον άλλο), έχει ξεχωριστή καταστατική υποχρέωση να συμβάλει στην άνοδο του επιστημονικού επιπέδου των μελών της. Μπορεί και πρέπει να οργανώνει ένα μεγάλο συνέδριο κάθε χρόνο και διάφορες άλλες, επίκαιρες κάθε φορά θεματολογίας, επιστημονικές εκδηλώσεις. Πρέπει να συνεχίσει να στηρίζει το σημαντικό έργο που γίνεται χρόνια τώρα στη Διοικητική Δίκη, η οποία είναι σταθερά το πρώτο νομικό περιοδικό, και να ενισχύσει το Βήμα των Διοικητικών Δικαστών.

9) Η Ένωση πρέπει να συνεργάζεται με τις άλλες δικαστικές ενώσεις για τα κοινά μας ζητήματα. Για θέματα ιδιαίτερης βαρύτητας είναι ξεχωριστής σημασίας οι πανδικαστικές συγκεντρώσεις, όπου συλλογικά όλοι οι δικαστές

μπορούν να χαράζουν την κατεύθυνση της συνδικαλιστικής δράσης του δικαστικού Σώματος συνολικά. Δεν έχει ξεχαστεί η εμπειρία ούτε έχουν αποσβεστεί τα αποτελέσματα από τις μεγάλες πανδικαστικές συγκεντρώσεις της περασμένης δεκαετίας (ιδίως κατά την εισαγωγή του Ασφαλιστικού). Η διεθνής δράση της Ένωσης πρέπει να προκρίνει την ενημέρωση των ξένων συναδέλφων για τα μεγάλα ζητήματα της ελληνικής δικαιοσύνης, την εξασφάλιση διεθνούς στήριξης στις διεκδικήσεις μας (χαρακτηριστική είναι η παρέμβαση της Ένωσης Ευρωπαϊών Δικαστών σε σχέση με τη βαθμολόγηση των υποχρεωτικών επιμορφωτικών σεμιναρίων) και την ανταλλαγή απόψεων για τα θέματα της Δικαιοσύνης.

Τέλος, μέσα από τη γενική οπτική μας για το ρόλο της Ένωσης, αντιλαμβανόμαστε και το ρόλο του εκλεγμένου μέλους του ΔΣ, ως υπηρέτη των συλλογικών συμφερόντων του κλάδου. Άλλωστε, η πείρα της Ένωσης επιβεβαιώνει ότι ό,τι αποτράπηκε ή επιτεύχθηκε προς όφελος των εργασιακών και υπηρεσιακών μας δικαιωμάτων δεν ήταν αποτέλεσμα ατομικής διαπραγμάτευσης, πελατειακών σχέσεων και προσωπικών εξυπηρετήσεων αλλά του ενωμένου και συλλογικού αγώνα των διοικητικών δικαστών, της δημόσιας, επιστημονικά επεξεργασμένης και διεκδικητικής τοποθέτησης της Ένωσης. Μία τέτοια Ένωση φρονούμε ότι αξίζει σε κάθε συνάδελφο και μία τέτοια Ένωση κάθε συνάδελφος αξίζει να διεκδικήσει με την ενεργή συμμετοχή του στα κοινά.

Βασίλης Φαϊτάς, Εφέτης ΔΔ ,

Γιώργος Μαρμαρίδης, Πρωτοδίκης ΔΔ

Φανή Σωτηριάδου, Πρωτοδίκης ΔΔ